

man vil, bruge Analogier, der, paa en vis Maade betragtede, kunne synes, at være berettigede, men som jeg dog — jeg gjentager det — maa ansee for fuldkomment uberettigede. Netop saadanne Analogier ville her i høi Grad kunne virke skadeligt paa den Stemning, som jeg tillod mig før at sigte til.

B. Christensen: Jeg skal ikke med et eneste Ord gaae ind paa, hvad for Slutninger, berettigede eller uberettigede, der maatte kunne udbrages af denne Lov, dersom ellers Forslaget ophigtes til Lov. Det er imidlertid vist, at det, der stæer ved denne Lov, burde være stæet og kunde være stæet for meget lang Tid tilbage, da allerede Forordningen 13de Mai 1769 i sin Slutningsparagraf hjemler Bestyrerne af visse Stiftelser Net til at afhænde Bøndergods, ja gjorde dem det, som det forekommer mig, til en Pligt. Men just den Omstændighed, at bestaaet dette Bøndergods endnu er Fæstegods, just den Omstændighed peger hen til, hvad oftere her er ytret, de afværende Anskuelser hos de værende Bestyrere, og for ikke at være afhængig fremdeles af denne Afværling, derfor er det, at man endelig tier til nærværende Lov, for hvilken jeg troer Enhver, og navnlig ogsaa den sidste værende Taler, maa og bør stemme efter de Anskuelser, han selv har fremsat.

Milling: Jeg havde ikke ventet at komme til at begjære Ordet ved denne Behandling, saameget mindre, som nærværende Lovforslag uden nogen eneste Modsigelse eller Indsigelse er blevet saagodisom eenstemmigt vedtaget, og som jeg betragter Loven for at være saavel i Stifternes som i Fæsternes Interesse. Jeg troer, at Stifternes netop ved denne Lows Vedtagelse ikke alene ville blive sikrede, hvad de hidtil have erholdt af deres Gods, men ville erholde det Dobbelte, ja maastee det Tredobbelte deraf. Og Fæsterne ville ved denne Lov komme til at staae paa et langt mere selvstændigt Standpunkt, ikke alene ved Afbenyttelsen af selve Forberne, men ogsaa i mange andre Forhold. Naar her er Tale om, hvorvidt Loven er nødvendig eller ikke, og om man ikke ligesaagodt vilde kunne ordne Forholdet ad administrativt Veie, da er det egentlig

det vigtigste Punkt for mig — og jeg kan med Hensyn til dette ikke være enig i, hvad den 4de Landstingsmand for 1ste Areds (Madvig) ved 1ste Behandling, og den 1ste Landstingsmand for 11te Areds (Rosenvorn) idag have udtalt — det, som Loven bestemmer om Taxationscommissionernes Sammensætning. Naar dette Forhold tidligere er søgt ordnet ad administrativt Veie, har man ofte seet Exempel paa, at istedetfor, hvad her er tilstøttet, at Fæsterne skulde faae Indskyldelse ved Valget af det ene Medlem, har det været de villige Mænd, der have havt den hele Indskyldelse. Jeg troer, at den førstnævnte værende Landstingsmand ved 1ste Behandling udtalte, at Lovens Bestemmelse kunde medføre, at det vilde blive partiiske Mænd, som vilde komme ind i Commissionen, og selv om dette ikke blev Tilfældet, frygtede han dog for, at Stifternes erholdt for meget, og at det kunde lede til, at enorme Priser kunde blive lagte til Grund ved Overdragelse af Fæstegods paa de private Gods. Men ordnes Forholdet administrativt, da vil det Samme ogsaa kunne blive Tilfældet, hvad de Documenter udvise, som jeg har liggende for mig, og som sigte til Overdragelse af Noget af Lundegaards Gods i Thyen. Ifølge Justitsministeriets Circulaire var det ogsaa bestemt, at der fra Anslagssummen skulde drages Værdien af de Forbedringer, som Brugeren selv har bekostet paa Eiendommen, og for hvilke der ved Fæstetrædelse efter Lovgivningen vil kunne fordras Erstatning. Da nu der skulde afholdes Taxation af de villige Mænd — det var ikke under den sidste, men under den næstsidste Justitsminister, at det fandt Sted — gif de villige Mænd frem paa en saadan Maade ved Taxationen, at man, hvad tilfulde den indkomne Alage beviser, stæet ikke henholdt sig til Justitsministerens Circulaire. De havde foretaget Taxationsforretningen uden engang at have talt med vedkommende Fæstere, og naar de ikke engang havde det, kunde de jo umuligt have noget Begreb om, hvilket Fra- drag i Anslagssummen der maatte gives for de Forbedringer, der vare udførte af Fæsteren. Men naar nu Taxationscommissionerne blive saaledes sammensatte, som Loven bestemmer, saa ville Fæsterne faae den Indskyldelse, at de, Medlemmerne i Commissionen være nu partiiske